

Powiat Olkuski. Wolbrom

Wolbrom jest miastem w Powiecie Olkuskim, siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Wolbrom i ośrodkiem przemysłowym (przemysł gumowy, drzewny i metalowy).

Jest położony na **Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, w źródłowym terenie Białej Przemszy, nad rzekami: Pokrzywianką i Centarą, w obniżeniu zwanym Bramą Wolbromską.** Nieopodal Wolbromia znajduje się **Kamienna Góra**, ze szczytu której widać Wolbrom i okolice.

W 1327 r. **bracia: Wolfram (sołtys wsi Dłużec) i jego brat Hilary**, uzyskali od króla Władysława Łokietka **przywilej lokacji na prawie niemieckim, osady w królewskiej wsi Dłużec.**

Wcześniej, bo w 1311 r. bracia otrzymali od króla pozwolenie na karczowanie lasów na gruntach tejże wsi.

W 1485 r. **Kazimierz Jagiellończyk** potwierdził lokację Wolbromia i nadał mu nowe przywileje.

Wolbrom był **królewskim miastem.**

Miasto było kilka razy trawione przez **pożary**: w 1885 r. (pożar ten zniszczył 1/3 miasta); w 1904 r. (pożar ów zniszczył 2/3 miasta); w 1906 r.; w 1914 r. (pożar ten wybuchł w kontekście ostrzeliwania Wolbromia, który w tym czasie znajdował się w strefie linii bojowej).

W 1892 r. miasto zaatakowała epidemia cholery.

Po upadku powstania styczniowego, zaborcy odebrali Wolbromiowi prawa miejskie i zaczęła się rusyfikacja.

W 1905 r. młodzież ze szkoły w Wolbromiu, zorganizowała strajk przeciwko rusyfikacji w obronie polskiej mowy. Uczniowie nie udzielali odpowiedzi po rosyjsku i odmówili nauki z podręczników napisanych w tymże języku.

W 1914 r. Wolbrom odwiedził komendant Józef Piłsudski.

Podczas okupacji hitlerowskiej **Niemcy urządzili w Wolbromiu getto żydowskie**, z którego następnie wywieźli Żydów do obozu zagłady w Bełżcu.

W 1942 r. **Niemcy wskutek likwidacji przez siebie gett żydowskich w Pilicy, Wolbromiu i Żarnowcu, rozstrzelali około 800 Żydów** przy drodze prowadzącej do Olkusza.

W dniu 18 stycznia 1945 r. Wolbrom wyzwoliły oddziały 21 armii I Frontu Ukraińskiego.

Wolbrom dzielą na dwie części tory kolejowe.

Na wolbromskim rynku, otoczonym piętrowymi kamienicami z końca XIX w., znajduje się **kościół parafialny św. Katarzyny Aleksandryjskiej Dziewicy i Męczennicy** (erygowany w XV w., wybudowany na przeł. XV w. i XVI w., konsekrowany w 1692 r.).

Na rynku w Wolbromiu stoi **pomnik Jana Kilińskiego**.

Na styku ulic: Mariackiej i Kościuszki, można podziwiać **barokowy, modrzewiowy kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny (Kościółek Mariacki)**.

Fundatorem tegoż kościoła, jako kościoła przyszpitalnego, był w 1638 r. **ks. Marcin Wolbram**.

W obecnie znajdującym się budynku przy ul. Kościuszki 20, dawniej mieścił się **szpital – przytułek dla ubogich**.

Zabytkiem Wolbromia jest także **Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego**.

Natomiast przy ul. Krótkiej stoi budynek dawnej, **XIX – wiecznej szkoły żydowskiej**. Nieopodal istniała do 1945 r. **XVIII – wieczna synagoga**.

Na ul. Miechowskiej stoi **kapliczka Jezusa Frasobliwego z 1918 r.**

Z kolei na ul. Strażackiej widnieje **wieża strażnicy OSP z 1893 r.**

Na terenie miasta znajdują się **figury i krzyże przydrożne**, pochodzące z przełomu XIX i XX w.

Na koniec XIX w. przypada w Wolbromiu rozkwit handlu i rzemiosła szewskiego.

Przez Wolbrom poprowadzono wskutek decyzji cara Aleksandra III **Drogę Żelazną Iwangrodzko-Dąbropwską**. W związku z budową kolei, zaczęła rozwijać się także infrastruktura – m. in. zbudowano **dworzec kolejowy**.

Wolbrom jest **istotnym ośrodkiem przemysłu gumowego i siedzibą niezależnych spółek powstałych po rozwiązaniu Wolbromskich Zakładów Przemysłu Gumowego**.

W Wolbromiu można wypocząć na łonie natury w atrakcyjnych miejscach.

Można wędkować (zakaz kąpieli) nad **Zalewem Nerka** (2, 55 ha) i **Zalewem Wolbromskim** (20 ha).

Znajduje się także **park** (ul. Konopnickiej), przez który przepływa **rzeka Pokrzywianka**.

Nieopodal Wolbromia znajduje się **Kamienna Góra**, na szczycie której stoi stalowy **krzyż**.

Warto odwiedzić Wolbrom.

Źródła:

-Powiat Olkuski, pod red. Olgerda Dziechciarza, Starostwo Powiatowe w Olkuszu, skład i druk Grafpress, Olkusz;

-Powiat Olkuski, [online], [dostęp: 01 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <
https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_olkuski>;

-Wolbrom, [online], [dostęp: 01 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wolbrom>>;

Oprac. Iwona Rams